

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

**UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA
FACULTATEA DE LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE COMUNICĂRII**

**DOMENIUL FUNDAMENTAL - ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL DE DOCTORAT - FILOLOGIE**

**Trăsături ale textelor administrative
în perioada interbelică
- rezumatul tezei de doctorat-**

Coordonator de doctorat:

Prof.univ.dr. RODICA-MĂRIOARA NAGY

Doctorand:

MIHAELA MIHAI

SUCEAVA, 2024

CUPRINSUL REZUMATULUI TEZEI DE DOCTORAT

Cuprinsul tezei de doctorat.....	p.3
Cuvinte-cheie.....	p.5
Rezumatul tezei de doctorat.....	p.6
Bibliografie.....	p.20

CUPRINS

Introducere	4
1. Preambul motivațional și metodologic.....	4
2. Obiectul de studiu.....	5
3. Perioada interbelică (1918-1939).....	7
4. Corpus de lucru-istoric.....	10
5. Corpus de lucru.....	12
6. Metodologia cercetării.....	15
7. Structura lucrării.....	18
Cap. I. Limbajul juridic-administrativ. Premise teoretice	23
1.1. Limbă. Limbaj.....	23
1.2. Limbaj comun.Limbaj specializat.....	24
1.3. Stilul juridic-administrativ. Locul său în istoria limbii române literare.....	30
1.4. Stilul juridic-administrativ din perspectiva stilisticii generale.....	31
1.5. Stilul juridic - administrativ – particularități.....	37
1.6. Încadrări funcționale.....	43
1.6.1. Perspectiva lui Karl Bühler	43
1.6.2. Clasificare funcțională pornind de la modelul de comunicare elaborat de către Roman Jakobson.....	44
1.6.3. Clasificări pornind de la teoria actelor de limbaj.....	49
1.6.4. Corespondența oficială administrativă în relația cu clasificarea actelor ilocuționare.....	50
1.7. Terminologia – componentă esențială a limbajului administrativ.....	50
1.8. Evoluția limbajului juridico-administrativ românesc.....	54
1.9. Etape ale traducerii legislației austriece din Bucovina istorică.....	56
1.10. Aspecte privind traducerea limbajului juridic.....	58
Concluzii parțiale.....	59
Cap. II. Trăsături ale limbii române înregistrate în textele administrative din perioada interbelică	62
2.1. Limbajul juridic-administrativ- limbaj specializat.....	62
2.2. Premisa discuțiilor.....	65
2.3. Limba literară între accepție și normă	66
2.4. Elemente de ortografie.....	68
2.4.1. Reformele ortografice din secolul al XX-lea.....	68
2.4.1.1. Reforma ortografică din anul 1904.....	68
2.4.1.2. Reforma ortografică din anul 1904.....	73
2.5. Elemente de morfologie.....	76

2.5.1 Substantivul.....	76
2.5.2 Verbul.....	81
2.5.3 Articolul.....	90
2.5.4 Pronumele.....	91
2.5.5 Numeralul.....	94
2.5.6. Adjectivul.....	95
2.5.7 Prepoziția și conjuncția.....	97
2.6. Elemente de lexic.....	99
2.6.1. Polisemia termenilor din textele administrative.....	111
2.7. Observații cu caracter stilistic.....	115
2.8. Elemente de sintaxă.....	119
Concluzii parțiale.....	122
Cap.III Analiza discursului și strategii discursive. Pragmatică.....	125
3.1 Discursul – Definiție. Considerații generale.....	125
3.2. Argumentarea.....	128
3.3. Analiza discursului.....	129
3.4. Strategii discursive identificate.....	130
3.4.1. Strategii discursive de legitimare.....	133
3.4.2. Strategii discursive de credibilizare.....	136
3.4.3. Strategii discursive de captare.....	142
3.4.4. Clasificarea strategiilor după modelul Topa-Bryniarska.....	146
3. 5. Caracteristici pragmatice ale discursului din textele administrative.....	149
3.5.1. Enunțarea.....	149
3.5.1.1 Protagonistii discursului administrativ	151
3.5.1.2. Modalități de enunțare.....	152
3.5.1.3. Formularea referinței tematice.....	153
3.5.2. Deixis.....	156
3.5.2.1. Subiectivitatea deictică.....	156
3.5.2.2. Elemente deictice personale - deixisul personal.....	158
3.5.2.3. Elemente deictice temporale – deixis temporal.....	165
3.5.2.4. Elemente deictice spațiale – deixis spațial.....	171
3.5.3. Actele de vorbire în textele administrative.....	176
3.5.3.1. Actele reprezentative.....	178
3.5.3.2. Actele directive.....	180
3.5.3.2.1 Cererea.....	181
3.5.3.2.2 Ordinul.....	184
3.5.3.3. Actele comisive.....	185
3.5.3.4. Actele expresive.....	186
3.5.3.5. Actele declarative.....	187
Concluzii parțiale.....	189
Cap.IV. Exprimarea politeții. Modalități lingvistice de realizare a actului adresării în textele administrative din perioada interbelică.....	191

4.1. Politețea – considerații generale.....	191
4.2. Rolul discursiv al politeții.....	193
4.3. Modalități de adresare.....	195
4.4. Politețea epistolară – politețea pozitivă/negativă.....	200
Concluzii parțiale.....	210
Concluzii generale.....	212
Bibliografie.....	217
Anexa nr.1.....	235
Anexa nr.2.....	240
Anexa nr.3.....	331

Cuvinte-cheie: *acte de vorbire, analiza discursului, arhive, Bucovina, comunicare, corespondență oficială, corpus, deixis, discurs, enunț, interbelic, istoria limbii, limbă comună, limbaj juridic-administrativ, limbaj specializat, lingvistică, politețe, prefectură, pragmatică, stilistică, stil administrativ, strategii discursive, terminologie, texte administrative.*

Rezumatul tezei de doctorat

1. Introducere

O comunicare administrativă fără obstacole reprezintă o preocupare permanentă a fiecărui stat și este crucială pentru orice cetățean ca să își poată cunoaște și solicita drepturile și îndeplini obligațiile. Accesul la informații pentru toți se află în centrul preocupărilor actuale din lumea politică, din viață socială, precum și în domeniul juridic și administrativ.

Un dialog real între cetățeni și reprezentanții administrației publice presupune renunțarea la atitudinea tip directivă și dogmatică a autorităților publice și folosirea unui limbaj comun, clar și simplu. Ceea ce se întâmplă la nivelul Uniunii Europene, de exemplu, îi privește pe toți cetățenii europeni, însă foarte puțini sunt capabili să înțeleagă toate procesele, motivul fiind, în cea mai mare parte, lipsa cunoștințelor de specialitate, necunoașterea vocabularului specific.

Limbajul administrativ, denumit adesea și “oficial”, are drept caracteristică principală, după I. Coteanu, faptul că recurge la diverse formule stereotipe pentru a comunica ceea ce are de comunicat¹. Deși este mai puțin studiat datorită lipsei sale de intenții stilistice și a sărăciei vocabularului, stilul administrativ este menționat în lucrările de istorie a limbii române literare ca fiind strâns legat de organizația statală și având o evoluție rapidă de la un aspect arhaic la unul nou, într-o perioadă scurtă de timp², reflectând realitatea societății românești de la acea vreme. Ștefan Munteanu și Vasile Țâra aduc argumente în ceea ce privește acest fapt, subliniind că folosirea adecvată a mijloacelor stilului administrativ de către reprezentanții autorității statale presupunea cunoașterea limbii literare, fiind în fapt o chestiune de cultură. Nu de puține ori, stilul actelor oficiale utilizat de funcționarii din administrație a fost obiectul satirei unor scriitori, cum ar fi Caragiale, care a scos în evidență latura caricaturală a limbajului funcționăresc în numeroasele sale schițe.

În perioada imediat următoare primului război mondial, odată cu formarea statului român unitar, stilul administrativ se constituie în forma sa actuală, eliminându-se treptat deosebirile regionale aduse în terminologie de către unele din provinciile aflate sub dominație străină³.

În această situație se afla și provincia Bucovina istorică care s-a orientat definitiv spre integrarea în cadrul Regatului României, la 28 noiembrie 1918. Trecerea de la sistemul imperial la cel național-statal a durat circa un deceniu, bucovinenii fiind obligați să compare noile reguli ce se instituiau de administrația română cu cadrul juridic, cultural și intelectual al imperiului dualist⁴.

Demersul nostru de cercetare a pornit de la investigarea modului în care contactele lingvistice și culturale germano-române din acest teritoriu au influențat evoluția limbajului juridico-administrativ românesc în perioada interbelică, în baza unui material de studiu bogat și variat. Inițial, cercetarea noastră avea în obiectiv documentele existente în fondul Arhivelor Naționale ale României – Serviciul Județean Suceava și cel al Arhivei Regionale de Stat din Cernăuți. Datorită evenimentelor care nu au ținut de voința noastră, pandemia de COVID-19 și conflictul armat declanșat în Ucraina la începutul anului 2022, nu a fost posibilă accesarea documentelor din arhivele din Cernăuți. Am fost astfel nevoiți să ne limităm la cele existente

---

¹ I. Coteanu, *Stilurile moderne ale limbii române literare*, LR, IX, nr. 2, pp. 58-70, 1960.

² Ibidem.

³ Ș. Munteanu, V. Țâra, *Istoria limbii române literare*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p.294-295.

⁴ Ștefan Purici, *Bucovina-Metamorfozele unei provincii*, Analele Bucovinei XXIX, 2 (59), 2022, p. 343–355.

în fondul Arhivelor Naționale ale României. Am avut și o scurtă intervenție în fondul Arhivelor Naționale ale României – Serviciul Județean Ilfov unde sunt date în cercetare câteva dosare aparținând administrației din partea de nord a Bucovinei istorice, însă numărul și relevanța acestora nu pot constitui puncte de plecare pentru un material de cercetare.

Cercetarea întreprinsă se bazează pe o abordare interdisciplinară, care permite realizarea unui tablou cât mai complet al contextului vizat. Încă din perioada discuțiilor privind conținutul și izvoarele limbii literare, se insista asupra faptului că „pentru cunoașterea limbii literare a unei epoci ar fi utilă, pe lângă stabilirea contribuției marilor opere literare, studierea documentelor juridice și istorice, a scrisorilor comerciale și a altor acte care prin conținutul lor pot aduce măturii concrete cu anumite mutații din limbă”⁵. De la această realitate a pornit și ideea de a analiza o serie de documente din perioada interbelică care fac parte din corespondența oficial-administrativă, tocmai pentru a surprinde trăsăturile limbajului folosit de administrația părții Bucovinei istorice rămasă în granițele României.

Contribuțiile recente s-au axat ca sferă de cercetare la raportul dintre limbaj și sfera juridică și la perspectivele care se succed în descrierea textului juridic, a terminologiei de specialitate sau strict în sfera traductologiei.

Abordarea noastră aplicativă vizează un corpus de documente din fondul arhivistic al Arhivelor Naționale ale României – Serviciul Județean Suceava, în dorința de a evidenția elementele specifice unei etape în evoluția stilului administrativ.

Cercetarea noastră a pornit de la premiza că o abordare a stilului administrativ, nu poate fi redusă la o terminologie specializată, ca în cazul stilului științific, și că există trăsături specifice și de altă natură, morfologice, sintactice, discursive, care se pot constitui într-o tratare monografică.

2. Obiectul de studiu

Obiectul de studiu al lucrării de față îl constituie studiul limbajului textelor din documentele oficiale emise de administrația din partea de sud a provinciei istorice Bucovina, care se află pe teritoriul românesc, în perioada interbelică (1918-1939), cu exemple extrase din fondul arhivistic.

Documentele au fost alese după anumite criterii pe care le vom evidenția în analiza destinată corpusului de lucru. Astfel, la nivel de ansamblu vom urmări identificarea trăsăturilor limbajului administrativ din perioada interbelică și contribuția acestora la dezvoltarea limbii literare.

Întrucât limbajul juridic-administrativ comportă cele „două varietăți întrucâtva diferite între ele: varianta juridică și varianta administrativă” (Bidu-Vrânceanu el all 2001:498), compararea acestora pune în evidență diferențele dintre acestea și arată că uneori este dificil de a caracteriza acest limbaj de specialitate în ansamblu său. Asemănările dintre cele două variante permit totuși caracterizarea lor comună.

Chiar dacă în demersul nostru ne propunem să realizăm această abordare din perspectivă lingvistică, este necesară și o descriere a contextului istoric din acea perioadă. Pentru analiza limbajului din punct de vedere morfologic, sintactic, lexical, discursiv ne vom ghida după modelul altor analize (exemplu: limbajul juridic – Adriana Stoichițoiu Ichim, *Semiotica discursului juridic*, București, Editura Universității din București, 2006; Ecaterina Țăranu, *Limba română în documentele administrative din Transilvania, Banat și Bucovina (1750-1830)*, Iași, Editura Junimea, 2001) pentru a evidenția trăsăturile limbajului administrativ în zona provinciei istorice a Bucovinei de Sud, având în vedere și contextul socio-politic, în scopul evidențierii elementelor de convergență cu limbajul administrativ

---

⁵ Ecaterina Țăranu, *Limba română în documentele administrative din Transilvania, Banat și Bucovina (1750-1830)*, Iași, Editura Junimea, 2001, p.8.

românesc în general⁶. Limbajul juridic-administrativ a fost cercetat în literatura de specialitate mai ales din punctul de vedere al deosebirii față de limbajul juridic propriu-zis⁷ (Stoichițoiu-Ichim, 2006: 30-31; Bușmachi, 2012:131).

A doua jumătate a secolului XIX reprezintă o perioadă de tranziție spre epoca modernă a societății românești, în toate aspectele sale, după modelul european. Realizarea unității statale va atrage după sine și unitatea lingvistică pentru toate fostele provincii, limba literară și stilurile funcționale vor suferi un proces intern de modernizare și specializare, iar stilul juridic-administrativ va deveni foarte apropiat de faza sa actuală.

Actualitatea tezei noastre se argumentează prin absența unei cercetări sistematice românești care să trateze în mod extins trăsăturile limbajului administrativ din perspectiva științelor limbii. Totodată se adaugă și faptul că nu există încă o cercetare care să abordeze perioada temporală propusă (perioada interbelică) și corpusul utilizat. Există numeroase studii care tratează limbajul juridic din punctul de vedere al analizei discursului, din perspectiva traductologică, referitor la influența greacă asupra limbii române în general și a terminologiei juridico-administrative românești (1646-1826), însă o cercetare privind limbajul administrativ în perioada modernă, într-o etapă de schimbări geopolitice, în provincia Bucovina, nu a fost identificată.

Pentru realizarea cercetării noastre ne propunem următoarele **obiective**:

- stabilirea aparatului teoretic conceptual din perspectiva diversității științelor limbii;
- cercetarea evoluției istorice a limbajului/stilului juridic-administrativ atât în contextul existenței provinciilor românești cât și în contextul formării statului național român;
- studierea raportului dintre limbaj comun-limbaj specializat, limbajul juridic-administrativ în ansamblul limbajelor specializate;
- analiza și clasificarea corpusului de lucru din punctul de vedere al tipurilor de documente oficiale;
- evidențierea normelor limbii române stabilite de către Academia Română, prin reformele din 1904 și din 1932, în documentele analizate, pe exemple din corpus;
- evidențierea trăsăturilor morfo-sintactice și lexicale ale textelor administrative din documentele suspuse cercetării, cu exemple concrete din corpus;
- analiza discursului din textele documentelor oficiale supuse analizei prin intermediul modelului propus de P. Charaudeau și de alți specialiști.

Actuala noastră cercetare pornește de la cele mai recente teorii din domeniul științelor limbii – expuse în capitolul I al tezei – dar și prin selecția bibliografică.

Considerăm că limbile nu reprezintă entități stabile, bine delimitate și independente, ci organisme dinamice, care aparțin cel puțin unui spațiu cultural și interacționează cu elementele acestuia.

3. Perioada interbelică 1918 - 1939

Perioada aleasă pentru studiu devine relevantă pentru teza noastră deoarece prezintă documente de arhivă neexplorate, iar majoritatea cercetărilor românești au avut la bază scrierile cronicarilor de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, texte similare din Principate și până la momentul creării statului unitar.

---

⁶Unele informații inserate în acest subcapitol sunt publicate în articolul:

Mihaela Mihai, 2021, Particularities of the romanian language in the administrative correspondence of the interwar Bucovina, în Journal of Romanian Literary Studies nr.25/2021, disponibil la adresa: <http://asociatia-alpha.ro/jrls/25-2021-Jrls-b.pdf>.

⁷ *Idem*, p.30-31.

Se cuvine să facem însă precizarea că Bucovina a existat ca realitate istorică și nume de provincie numai în perioada 1774–1918, când a făcut parte din Imperiul Habsburgic. După anul 1918, în cadrul Regatului România, Bucovina a fost cunoscută ca provincie istorică, alături de Banat, Basarabia, Crișana, Dobrogea, Maramureș, Moldova, Muntenia, Oltenia și Transilvania⁸.

Bucovina istorică reprezintă astăzi un concept cu care operează mai ales cercetătorii. Pentru cei mai mulți dintre locuitorii de astăzi, Bucovina denumește un „teritoriu ale cărui granițe și-au pierdut de mult conturul exact”, devenind „aproape un teritoriu de legendă”⁹.

Datorită poziției sale geografice, Bucovina a reprezentat o regiune de interferențe culturale multiple, fiind situată la confluența Orientului cu Occidentul, conform aprecierii cercetătorului german Erich Beck, iubitor al multiculturalității bucovinene, în lucrarea sa *Bukowina, Land zwischen Orient und Okzident* (1963). Dacă din punct de vedere geografic, Bucovina face parte din estul Europei, din punct de vedere cultural, datorită includerii sale în statul austriac (austro-ungar), pentru perioada 1775-1918 se mută în zona de cultură central-europeană¹⁰.

Cornel Ungureanu precizează în „*Mitteleuropa periferiilor*”, faptul că „existența unui centru cultural și geopolitic comun tuturor culturilor din estul Europei, anume Viena imperială, a modificat profund geografia istorică și spirituală a provinciilor sale, inclusiv a Bucovinei”¹¹.

Ca centru al acestei provincii, Cernăuți a fost un oraș în care, la începutul perioadei interbelice, „limba germană era vorbită atât de populația evreiască, care alcătua 30% din populația orașului, cât și de populația de origine germană, care reprezenta doar 15%”¹². Până în momentul destrămării Imperiului habsburgic în anul 1918, limba germană a avut statutul de *lingua franca* a burgheziei, funcționarilor și intelectualității bucovinene, de diverse etnii.

După unire, Bucovina s-a confruntat cu probleme administrative și sociale, inclusiv nevoia de integrare a diferitelor componente etnice și de adaptare la noile structuri politice.

Astfel, punctul de plecare al demersului nostru de cercetare îl constituie anul 1918, când unirea Bucovinei cu Regatul României a permis trecerea la limba română în administrație, justiție și școală¹³.

În momentul în care provincia Bucovina și-a pierdut statutul de Ducat (cu propriile organe reprezentative și executive), cea mai vizibilă schimbare s-a produs în plan administrativ și politic prin mutarea capitalei de la Viena la București, limba germană oficială fiind înlocuită de limba română, atât în instituțiile de stat, cât și în sistemul de învățământ¹⁴.

În anul 1919, în Bucovina funcționau un număr de 11 județe: Cernăuți, Câmpulung, Coțmani, Gura Humor, Rădăuți, Siret, Storojineț, Suceava, Vășcăuți, Vijnîța și Zastavna, dintr-un total de 76 de județe ale Regatului României la acea vreme¹⁵. Județele erau împărțite

---

⁸ Vasile I. Schipor, *Destinul Bucovinei Istorice*, Analele Bucovinei, XVI, 1 (32), București, 2009, poate fi accesat la adresă <https://analelebucovinei.ro/pdf2/16-1-Analele-Bucovinei-XVI-1-2009.pdf>.

⁹ Vezi, printre altele: Gheorghe C. Moldoveanu, *Bucovina: onomastică și istorie*, București, Editura Academiei Române, 2002, p. 5.

¹⁰ Bucovina. Trecut, prezent și perspective, sursă web: <http://www.usv.ro/index.php/ro/1/Bucovina/122/2>.

¹¹ Cornel Ungureanu, *Mitteleuropa periferiilor*, Editura Polirom, Iași, 2002, p. 34.

¹² Markus Winkler, „Presselandschaft in der Bukowina und den Nachbarregionen. Akteure – Inhalte – Ereignisse (1900-1945)”, München, IKGS Verlag, 2011, p. 40.

¹³ Mihaela Mihai, *Abordare preliminară a elementelor stilului juridico-administrativ din corespondența oficială în Bucovina istorică*, Journal of Romanian Literary Studies nr.19/2019, disponibil la adresa: <http://old.upm.ro/jrsl/JRLS-19/Volume-19.pdf>.

¹⁴ Ștefan Purici, *Bucovina-Metamorfozele unei provincii*, Analele Bucovinei XXIX, 2 (59), 2022, p. 343–355.

¹⁵ Vasile I. Schipor, *Destinul Bucovinei Istorice*, Analele Bucovinei, XVI, 1 (32), București, 2009, poate fi accesat la adresă <https://analelebucovinei.ro/pdf2/16-1-Analele-Bucovinei-XVI-1-2009.pdf>.

în circumscripții numite *plăși*, iar prefectul era era în continuare capul județului având calitatea de reprezentant al organizării centrale și șef al administrației din județ¹⁶.

Prefectura avea rolul de a conduce viața administrativă a județului, urmărea ordinea publică și starea de spirit a populației, împreună cu organele militare, ale poliției și jandarmeriei, după cum este precizat în multe din documentele supuse analizei noastre.

Mai multe hotărâri publicate în „Monitorul Bucovinei” impuneau cunoașterea limbii române în administrație, poliție și justiție, iar actele emise de instituțiile respective trebuiau redactate în limba română¹⁷. De asemenea, printr-o hotărâre a Consiliului de Miniștri, minoritățile au fost nevoite să învețe limba română, în timp de un an.

De cunoașterea limbii oficiale a statului era condiționată păstrarea slujbei pentru angajații din sectorul de stat, iar prin Decretul-lege din 16 iunie 1919, li se recunoștea cetățenia română locuitorilor din Bucovina¹⁸. Aproape doi ani, documentele s-au redactat atât în limba română cât și în limba germană.

Cu toate că dintre toate teritoriile care s-au unit cu Regatul României, provincia Bucovina înregistra cea mai mică pondere a românilor în ansamblul populației provinciei, documentele oficiale în administrație au fost redactate numai în limba română. Prelungirea termenelor și organizarea unor examene repetate de cunoaștere a limbii române de către funcționarii neromâni a fost făcută până în anii 1935–1936¹⁹.

Fondurile care conțin documente create de instituțiile statului român din perioada interbelică pot oferi, în opinia istoricilor, elemente prețioase pentru studiul istoriei contemporane. În acest scop, am consultat documente din fondurile arhivistice ale Serviciului Județean Suceava al Arhivelor Naționale, respectiv: Prefectura Județului Câmpulung, Prefectura Județului Rădăuți, Prefectura Județului Suceava. Ca excepție, am cercetat și câteva dosare ale Prefecturii Județului Storojineț aflate la Serviciul Județean Ilfov al Arhivelor Naționale.

4. Corpus de lucru

Lingvistica de corpus, ca subdiviziune a lingvisticii aplicate, are ca obiect investigarea unor colecții de texte (corpus) care ilustrează diferite forme de actualizare a unor limbi, în scopul evidențierii unor tipare discursive și interacționale, menționează Dicționarul de Pragmatică și de Analiză a Discursului (DPAD 2023: 207). Corpusurile trebuie să aibă atât o dimensiune omogenă (texte într-o singură limbă), cât și eterogenă (textele – întregi sau fragmente - pot ilustra registre diverse de limbă, stiluri funcționale diferite etc.), pot fi adnotate sau nu.

Respectând tipologia prezentată în (DPAD 2023: 208) corpusul tezei noastre compilează texte în limba română, dedicate unui anumit tip textual (texte administrative), diacronice (prin compararea corpusurilor din diferite perioade, se poate observa evoluția limbajului administrativ), în formă scrisă. Având un corpus care include doar texte administrative în limba română, se asigură coerența și relevanța, permițând o analiză mai focalizată a stilului și structurii specifice acestui tip de discurs.

Alegerea corpusului de lucru s-a făcut având în vedere obiectivele cercetării de față. Astfel, corpusul a fost analizat pentru a identifica particularitățile textelor juridic-administrative atât din perspectivă lingvistică cât și din perspectivă discursivă.

---

¹⁶ Emil Cernea, Emil Moluț, *Istoria statului și dreptului românesc*, Ed. Șansa, București, 1994, p. 255-257.

¹⁷ Mihaela Mihai, *Abordare preliminară a elementelor stilului juridico-administrativ din corespondența oficială în Bucovina istorică*, Journal of Romanian Literary Studies nr.19/2019, disponibil la adresa: <http://old.upm.ro/jrls/JRLS-19/Volume-19.pdf>.

¹⁸ Doina Alexa, *Ion Nistor – Dimensiunile personalității politice și culturale*, Rădăuți. 2000, p. 188.

¹⁹ Ștefan Purici, *Bucovina-Metamorfozele unei provincii*, *Analele Bucovinei* XXIX, 2 (59), 2022, p. 343–355.

Cercetarea documentelor din arhive reprezintă cel mai important pas în tratarea temei noastre. Pentru a ne edifica asupra tematicii propuse a fost nevoie de o cercetare arhivistică prealabilă, deoarece documentele arhivistice reprezintă cele mai sigure surse de informație asupra trecutului.

Ne-am oprit asupra documentelor din fondurile prefecturilor județelor din Bucovina de Sud, date în cercetare de către Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale, întrucât acestea oferă o sferă largă de documente din toate domeniile, prefectul jucând un rol atât preventiv, cât și de asigurare a respectării legilor.

Deoarece aceste documente se regăsesc doar în format tipărit sau olograf, o altă etapă a constituirii corpusului nostru de studiu a constat în transcrierea în format electronic a acestora. Pentru cercetarea noastră am extras un corpus format din documente administrative, alese în funcție de relația stabilită între actanții comunicării scrise, pe care l-am adnotat pentru identificarea citatelor folosite în lucrarea de față și care se află ca anexă la lucrarea noastră.

Constituirea corpusului supus analizei noastre a avut ca reper în delimitare o clasificare a documentelor realizată de Manuela Saramandu în lucrarea *Stilul juridic administrativ în limba română (secolele XVII-XIX)*²⁰, în funcție de relația stabilită între actanții comunicării, emițător și receptor: acte ascendente emise de autorități pentru instituțiile subordonate, acte descendente destinate forurilor superioare, acte echivalente – adresate unei instituții de același rang. La acestea se adaugă regulamente și instrucțiuni, raportări oficiale și câteva tipuri de acte individuale (jurământ, chitanță, adeverință)²¹. Examinarea materialului selectat a condus la identificarea tipurilor de documente menționate mai sus, existând însă o verigă suplimentară de comunicare, față de cea prezentată anterior, determinată de structura ierarhică din administrația de la acea vreme, Administrația de la Cernăuți sau ministere – prefecturi - autorități locale.

5. Metodologia cercetării

Ne propunem ca, în cele ce urmează, să realizăm o analiză a limbajului folosit în textele administrative din Bucovina de Sud, în perioada interbelică, cu o abordare de tip *corpus-based*²², în scopul evidențierii unor particularități ale limbii române utilizate.

După cum remarcăm, Elena Tognini-Bonelli²³ detaliază cele două tipuri de abordări : *corpus-based* (în care, cercetătorii utilizează corpusul pentru a confirma sau a infirma o ipoteză) și *corpus-driven* (o abordare inductivă a corpusului, în care cercetătorii preferă explorarea datelor fără a avea idei preconcepute).

Damon Mayaffre consideră că cele două abordări ale corpusului, deductivă și inductivă, stau față în față și se pot, uneori, completa. Deși opțiunea sa metodologică în privința tratării corpusului este inductivă, cercetătorul, plecând de la o descriere exhaustivă și sistematică a

---

²⁰ Manuela Saramandu, *Stilul juridic-administrativ în limba română: (secolele XVII-XIX)*, București, Editura Etnologică, 2018, p.42-62.

²¹ Textele administrative conțin acte descendente (emise de autorități pentru instituțiile subordonate, acte ascendente (destinate forurilor superioare) sau echivalente (adresate unei instituții de același rang). Se adaugă regulamente și instrucțiuni proprii unor instituții nou înființate sau reorganizate, raportări oficiale și, sporadic, câteva tipuri de acte individuale. Deși sunt categorii distincte, aceste tipuri de înscrisuri nu sunt bine conturate stilistic.

²² Conceptul de corpus-based este utilizat în tradiția anglo-saxonă de abordare a corpusului de analiză. Elena Tognini-Bonelli detaliază cele două tipuri de abordări: *corpus-based* (în care, cercetătorii utilizează corpusul pentru a confirma sau a infirma o ipoteză) și *corpus-driven* (o abordare inductivă a corpusului, în care cercetătorii preferă explorarea datelor fără a avea idei preconcepute).

²³Elena Tognini Bonelli, *Corpus Linguistics at Work*, Amsterdam, Benjamin, 2001, p. 65-83 și p. 84- 100.

unităților materiale lingvistice ale corpusului, își organizează parcursul interpretativ de jos în sus, însă nu exclude o constantă și necesară întoarcere la text²⁴.

Analiza bazată pe corpus este deductivă, ceea ce înseamnă că începe cu o ipoteză specifică care este apoi testată în cadrul unui corpus. Analiza condusă de corpus, pe de altă parte, este inductivă, ceea ce înseamnă că caută afirmații teoretice care pot fi făcute pe baza analizei unui corpus. În plus, analiza bazată pe corpus este mai puțin probabil să fie afectată de factorul subiectiv uman, deoarece rezultatele se bazează mai degrabă pe analiza unui corpus decât pe opinia unui individ.

În opinia noastră, cele două tipuri de abordări ale corpusului corpus-based și corpus-driven sunt complementare, precum și abordarea cantitativă și cea calitativă. Abordarea cantitativă ajută la definirea ipotezelor de cercetare, utilizând date măsurabile, iar abordarea calitativă sprijină formularea chestiunilor de cercetare specifice, utilizând analiza conținutului, de aceea, vom opta pentru o abordare mixtă.

Am ales pentru a fundamenta teoriile propuse un corpus reprezentativ din punct de vedere calitativ (diversitatea tipurilor de documente analizate) format din corespondența prefecturilor din Bucovina de Sud, aflate în conservare la Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale.

În cercetarea noastră pornim de la premisa că analiza unor materiale neinvestigate până acum poate îmbogăți cunoașterea cu noi elemente, din inventarul inepuizabil de fapte și forme care au contribuit la complexul proces de formare a limbii române literare.

Pentru evidențierea elementelor de lexicale am întocmit un glosar cu peste 200 de termeni uzuali extrași din documentele cercetate, verificați prin intermediul celor două dicționare cu termeni administrativi menționate mai sus. Acesta este prevăzut în anexă la prezenta lucrare.

Ceea ce caracterizează limba literară față de celelalte aspecte ale limbii este existența normelor, care se deosebesc de regulile inerente oricărui sistem lingvistic prin faptul că se bazează pe o selectare a materialului lingvistic de care dispune limba și care se dezvoltă în cadrul unui proces complex, în timp, acceptând sau excluzând anumite elemente.²⁵

Referitor la metodologia adoptată, am recurs atât la metode cantitative, dat fiind faptul că am supus analizei un corpus variat de texte, cât și calitative, de natură documentară, materializate prin analizarea funcției mesajului transmis.

Pentru cunoașterea limbii literare folosită în textele juridic-administrative a unei epoci este necesară studierea faptelor de limbă, a diverselor documente care prin conținutul lor pot aduce mărturii concrete în legătură cu anumite mutații sau abateri de la normă. În acest context se impune valorificarea documentelor cu caracter oficial cu intenția de a le stabili un loc în vastul proces de dezvoltare și perfecționare a normelor lingvistice în cadrul unui stil și, prin extensie, în cadrul limbii literare.

6. Structura lucrării

Lucrarea noastră este compusă două părți: una teoretică și alta practică. Prima parte prezintă cadrul teoretic al lucrării și corpusul propus. Conținutul teoretic al temei analizate este la rândul său dezvoltat în subcapitole și expune diferitele concepte teoretice utile acestei analize. Cea mai importantă componentă a acestei teze este cea legată de analiza corpusului

---

²⁴ Damon Mayaffre, Rôle et place du corpus en linguistique. Réflexions introductives in Pascale Vergely, Actes du colloque JETOU'2005, Université de Toulouse-Le Mirail, 2005, disponibil la adresa : <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00553742/document>, p.5-17.

²⁵ Iorgu Iordan, Valeria Guțu Romalo, Alexandru Niculescu, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică, 1967, p.20.

deoarece ne oferă argumentele necesare susținerii obiectivelor noastre și a ipotezelor de lucru menționate mai sus.

Din structura lucrării fac parte următoarele componente: introducerea, urmată de cele patru capitole, fiecare cu subcapitolele sale. Fiecare capitol este însoțit de concluzii parțiale, iar, la finalul lucrării sunt formulate concluziile generale, urmate de resursele bibliografice, glosarul cu termeni și extrasul de documente din corpusul supus analizei noastre.

Partea introductivă are rolul de prezenta argumentarea demersului nostru de cercetare, motivația acestuia, obiectivele propuse, metodologia utilizată, prezentarea corpusului de lucru și nu în ultimul rând, justificarea perioadei temporale alese.

În **Capitolul I, Limbajul juridic-administrativ. Premise teoretice**, am realizat o trecere în revistă a principalelor lucrări de cercetare din domeniul lingvistic cu privire la stilul juridico-administrativ, ca stil funcțional al limbii române literare, din perspectiva celor două tipuri de limbaje prin care se manifestă: limbajul juridic și limbajul administrativ, cu prezentarea conceptelor de bază. Am prezentat câteva caracteristici de ordin teoretic privind evoluția limbii în strânsă legătură cu procesul ei de modernizare.

Un alt aspect avut în vedere în demersul nostru de cercetare se referă la accețiunea din stilistica funcțională pentru termenii *limbaj* și *stil*, care sunt utilizați ca sinonimi. Conceptul de *stil* a fost frecvent examinat în legătură cu *limbajul*, generând controverse între cercetătorii din ultimele decenii.

În unele tratate și manuale de stilistică funcțională este întâlnit sub denumirea, simplificată, de *stil administrativ*. Mai aproape de corectitudine, ar trebui să-l denominăm *stil juridic-administrativ*, deoarece particularitățile sale definitorii vin din sfera reglementărilor juridice și se referă, majoritar, la punerea în aplicare a actelor normative ori la conformitatea cu litera legii a diverselor aspecte și situații din viața socială.

Încercând o sistematizare a materialului bibliografic în limba română, putem observa că a crescut interesul acordat studiului limbajelor de specialitate, în cazul nostru limbajul juridic, majoritatea studiilor fiind realizate din perspectivă lingvistică, limbajul administrativ românesc fiind amintit doar ca o variantă derivată și subordonată limbajului juridic.

Studiul comparativ al celor două variante ale limbajului juridic-administrativ, pune în evidență diferențele dintre acestea și arată că uneori este dificil de a caracteriza acest limbaj de specialitate în ansamblu său. Asemănările dintre cele două variante permit însă caracterizarea lor comună. În acest cadru, am realizat o abordare a termenilor cu care se operează în comunicarea administrativă.

În continuare am realizat o abordare a terminologiei, disciplină relativ recentă, ca loc și rol pe care îl ocupă în studiul limbajelor speciale.

Un alt aspect important îl reprezintă relația dintre vocabularul juridic și cel administrativ analizată prin prisma unei discipline relativ noi, terminologia. Explorarea legăturilor dintre lexicul comun și cel specializat, relevă modul în care este posibilă deplasarea unităților lexicale dintr-un registru în celălalt.

Terminologia administrativă este mai receptivă la inovații decât terminologia juridică, având un caracter concret, ca urmare vocabularul textelor administrative este mai puțin sistematizat, mai deschis termenilor de specialitate din alte domenii decât lexicul juridic.

Am abordat, de asemenea, contextul în care legislația Imperiului Habsburgic a fost tradusă în limba română pentru provincia Bucovina, prezentând cele trei perioade de traducere care reflectă transformările administrative majore și evoluția stilului juridic românesc. Această analiză se bazează pe cercetarea interdisciplinară realizată de Iulia-Elena Zup în

lucrarea sa *Traducerile legislației austriece în Bucovina habsburgică între 1775 și 1918*²⁶, care contribuie, la o mai bună înțelegere a evoluției limbajului juridic românesc în Bucovina, plasându-l în contextul evoluției și raporturilor dintre cele două limbi, română și germană.

Fenomenul de traducere a legislației din perioada Imperiului Habsburgic este prezentat ca mijloc de inovare lingvistică, procesul de înnoire și modernizare a lexicului fiind denumit relatinizare, reromanizare sau occidentalizare romantică. Limbajul juridico-administrativ conținea numeroase unități terminologice de origine latină, fapt care se explică prin funcția pe care latina o îndeplinise ca *lingua franca* a spațiului european.

În urma incursiunii teoretice în literatura de specialitate referitoare la **stilul juridico-administrativ (oficial)** putem concluziona că acesta ocupă un loc central între stilurile funcționale ale limbii române literare, putând fi considerat ca fiind unul dintre cele mai vechi, grație textelor consemnate ce i se subscriu, etapa începuturilor fiind semnalată odată cu apariția primelor pravile în limba română. Pentru a înțelege complexitatea fenomenului considerăm că este necesară o abordare din perspectivă multiplă, istorică, culturală, lingvistică.

Dacă în marile lucrări de sinteză asupra dezvoltării limbii literare, lingviștii români au analizat din perspectivă sincronică și diacronică stilul/limbajul juridic administrativ la începutul epocii moderne, mai mult sub aspectul limbii documentelor administrative, în prezent accentul s-a transferat asupra limbajului juridic sub cele două aspecte care îl definesc, terminologia juridică și discursul juridic, varianta administrativă fiind considerată ca derivată din cea juridică și subordonată acesteia.

În Capitolul II Particularități ale limbii române înregistrate în textele administrative din perioada interbelică ne propunem să realizăm o analiză a limbajului folosit în textele administrative din Bucovina de Sud, în perioada interbelică, cu o abordare de tip *corpus-driven*, în scopul evidențierii unor particularități ale limbii române utilizate. Pornim în demersul nostru de cercetare a textelor administrative din perioada contemporană (interbelică) de la confruntarea normelor limbii literare identificate la acea vreme în lucrările de specialitate cu particularitățile limbii din corpusul de texte cercetate. Varietatea materialului ne-a determinat să ne îndreptăm atenția spre un câmp semantic reprezentativ pentru demersul nostru, cel al corespondenței, în care am inclus tipuri de acte începând cu anul 1918 și le-am analizat din perspectiva relațiilor semantice ce se pot stabili în cadrul său.

Particularitățile stabilite pe baza unor texte selectate dintr-o anumită etapă istorică reflectă, în general, o stare de lucruri caracteristică unei perioade mai îndelungate, cercetate pe plan diacronic, iar tendințele generale care s-au manifestat în cadrul limbii literare s-au reflectat și în stilul juridic administrativ. Din punct de vedere diacronic, încadrăm limba folosită în documentele din perioada interbelică în etapa modernă a limbii literare, sfârșitul secolului al XVIII-lea până în secolul al XX-lea), când are loc în linii mari unificarea variantelor literare și se consolidează stilurile limbii artistice românești.

Încercările de normare a limbii române de către Academia Română, prin reformele din 1904 și din 1932, sunt evidențiate în corpusul supus analizei noastre prin exemple și denotă faptul că regulile de scriere au continuat să fie folosite în paralel. Coexistența acestor elemente reprezintă, de fapt, lupta dintre tradiție și inovație, caracterizând statutul de perioadă de tranziție de la acea vreme.

O parte importantă a capitolului este dedicată analizei structurii morfo-sintactice și lexicale a textelor din documentele administrative, care va permite, credem, desprinderea unor

---

²⁶ Iulia-Elena Zup, *Traducerile legislației austriece din Bucovina Habsburgică (1775-1918)*, Iași, Ed. Universității "Alexandru Ioan Cuza", 2015.

trăsături caracteristice stilului administrativ din această fază, spre exemplu o frecvență mare a formelor verbale de viitor în concurență cu conjunctivul, ca purtătoare a funcției conative. După evidențierea aspectelor ce țin de morfologie, putem aprecia că limba documentelor oficiale studiate este mai aproape de stilul administrativ al limbii literare de astăzi, prin ponderea mare a substantivelor, care se justifică atât prin prisma funcției referențiale cât și sintactic prin mulțimea construcțiilor nominale în exces. Verbul la timpul viitor ca element de formulare a unei porunci poate fi considerat o marcă a limbajului utilizat în această perioadă, la concurență cu conjunctivul cu valoare hortativă. Tendința din ce în ce mai accentuată spre depersonalizare este reliefată în textele noastre prin prezența reflexivului pasiv cu valoare impersonală.

Un element important în evoluția sintaxei stilului juridic-administrativ din documentele oficiale supuse analizei noastre îl au simplificarea și specializarea structurilor sintactice și a elementelor de relație în scopul asigurării unei exprimări coerente și clare, care să evite ambiguitățile. Au fost înlăturate construcțiile nefirești, mai ales în textele de legi, care erau rezultatul influenței izvoarelor de drept, traduceri din limba germană sau latină, folosite pentru alcătuirea primelor coduri românești moderne.

Analiza vocabularului, a lexicului și a frazeologiei constituie elementele definitorii ale unui stil. Nu neglijăm nici abordarea etimologică a termenilor utilizați în textele noastre pentru a verifica ipoteza că limbajul textelor administrative românești din Bucovina a fost îmbogățit mai ales prin unități lexicale provenite din limba germană, care a fost limbă de stat până la căderea Monarhiei habsburgice (1918).

În configurația lexicului din documentele cu caracter administrativ supuse analizei noastre, în perioada interbelică observăm că pe primul loc se află elementele de sorginte latină, urmare de cele pe filieră franceză, cu un număr relativ redus de elemente cu etimologie germană.

Numărul redus al elementelor de factură populară (regională) din corespondența oficială analizată de noi vine ca un rezultat al efortului depus de către intelectualii și publiciștii de după 1918, menționat în studiile de istorie a limbii române, îndeosebi din stilul administrativ folosit în Transilvania, Bucovina și Banat.

Privit în ansamblul său, putem încadra limbajul juridic-administrativ în tipologia limbajelor specializate /de specialitate, numite și limbaje funcționale, considerate de lingviști ca „varietăți ale limbii literare comune, diferențiate între ele prin funcția pe care o îndeplinesc ca mijloace de comunicare în sfere determinate de activitate” (Bidu-Vrânceanu et all. 2001: 497-498).

Atât în textele cu caracter juridic (ordonanțe, regulamente) cât și în cele pur administrative (adrese, circulare) sunt întâlnite asocierile dintre neologisme și cuvinte tradiționale sau arhaisme, structura de mozaic a lexicului precedând o etapă ulterioară în care se va consolida fenomenul de specializare. Limbajul este sobru, imparțial, non-afectiv, singura marcă a componentei afective fiind politețea. Stilul are un caracter mai oficial în ordine, în schimb, în raportări (procese-verbale), oralitatea este mai extinsă. Exprimările protocolare, reverențioase se întâlnesc în mod special în documentele adresate forurilor superioare. Sunt frecvent întâlnite trăsăturile stilistice specifice oralității: relatări cu descrieri de situații și prezentarea unor detalii, descrierea reacțiilor actanților, moralizările de factură populară.

Pentru a schița în linii generale o configurație a lexicului administrativ din perioada studiată am extras din documentele oficiale supuse analizei noastre un glosar cu elemente de limbă comună, termeni specializați sau accepțiuni specializate, pe care le-am identificat prin intermediul a două dicționare *Dicționarul Enciclopedic Administrativ* (1935) și *Dicționarul român-german și german român al limbii române oficiale: pentru juriști și funcționari de bancă, căi ferate, poștă și silvicultură* tipărit în anul 1921 la Cernăuți.

Materialul terminologic extras a fost analizat și în perspectivă etimologică, fiind menționate și împrumuturile multiple.

Cel de-al **III-lea** capitol, intitulat **Analiza discursului și strategii discursive. Pragmatică**, se concentrează pe analiza discursului, punând accent pe strategiile discursive și elemente de pragmatică. Aici, conceptele și modelele de analiză discursivă formează fundamentul demersului științific. Analiza discursului este un domeniu în continuă expansiune în științele limbajului, având ca scop depășirea nivelului frazei și integrarea factorilor pragmatici și extralingvistici, esențiali pentru realizarea unui studiu cvasi-exhaustiv sau exhaustiv al discursului.

În continuare ne-am propus să explorăm atât abordarea teoretică a modelului propus de Patrick Charaudeau în *Discourse studies*²⁷, cât și să identificăm și să analizăm strategiile discursive, precum „legitimitatea”, „credibilitatea” și „captarea”, pe corpusul format din texte administrative supus analizei noastre. Vom pune în evidență cele trei tipuri de strategii, însoțite de exemple concrete extrase din corpusul pe care îl studiem.

Având drept model teoretic clasificarea strategiilor discursive realizată de Dominika Topa-Bryniarska, în lucrarea sa „*Strategii discursive și comunicaționale de persuasiune în genurile de opinie jurnalistică: cazul criticilor de film*”²⁸, bazată pe teoriile unor lingviști precum C.Kerbrat-Orecchioni, J.B.Grize, S.Moirand și P.Charaudeau, vom proceda la o evidențierea acestora în documentele administrative suspuse analizei noastre.

Pe baza suportului teoretic, vom rezuma aceste trei tipuri de strategii:

- strategiile definiționale care urmăresc definirea obiectului discursului, având valoare de persuasiune și de manipulare a atitudinii și acțiunii vorbitorului. Aceasta realizează evaluarea informațiilor așa cum indică Moirand (2010:52), „pentru a da un punct de vedere, a lua o poziție asupra obiectului, alegând să-l desemneze sau să-l caracterizeze într-un într-un anumit fel, în funcție de percepția cuiva despre asta”;
- strategiile cantitative care sunt ilustrate prin cuantificatori pentru genuri precum toți, toată, fiecare, noi și date statistice, pentru a se putea încadra în această tactică de persuasiune. Grize (2004:42) definește această modalitate în argumentare ca „ceea ce echivalează cu evidențierea unora dintre fațetele lor și ascunderea altora [...]”. Cu aceste strategii, vorbitorul își îndreaptă gândurile către opinia publică;
- strategiile asociative care fac apel la definirea „competențelor culturale” (Kerbrat-Orecchioni 1990:33) indicând faptul că între receptor și emițător pot exista competențe lingvistice, paralingvistice, ideologice, culturale sau psihice diferite, iar precum două persoane sunt diferite așa și o conversație diferă față de o alta. Acest tip de abordare ne conduce la conceptele de memorie colectivă, memorie discursivă, (Moirand 2007: 128) și maniera de construire a evenimentului. Acesta nu mai are importanță prin ceea ce spune, ci prin ceea ce declanșează în memoria colectivă.

În cadrul analizei pragmatice a discursului administrativ vom analiza modul în care elemente precum deixisul, subiectivitatea și actele de limbaj contribuie la structurarea și funcționarea acestuia. Ca urmare vom aborda trăsăturile caracteristice discursului administrativ din perspectiva modalităților de funcționare și de organizare, pornind de la studierea anumitor fenomene lingvistice precum: deixisul, subiectivitatea, și actele de limbaj. În această secvență a lucrării am încercat să demonstrăm că discursul textelor administrative este un act enunțiativ complex, alcătuit din participanți, un cadru spațio-temporal și acte de limbaj.

---

²⁷ Patrick Charaudeau, *Discourse studies*, vol. IV, nr. 3., SAGE Publications, Londra, 2002.

²⁸ D.Topa-Bryniarska, *Stratégies discursives et communicationnelles de persuasion dans les genres journalistiques d'opinion: le cas des critiques de cinéma*, Cognitive Studies| Études cognitives, 2015, p.413-426

În analiza pragmatică, am observat că se pot evidenția trăsăturile fundamentale ale discursului administrativ, inclusiv aspectele cantitative și calitative, caracterul său intenționat și orientat, existența evoluției temporale (prin elemente deictice) și interactivitatea (între locutor și alocutor), toate acestea fiind reglementate de normele specifice ale discursului. Impactul discursului administrativ este semnificativ influențat de utilizarea deicticelor, care ajută la contextul și la înțelegerea mesajului. Deicticele, cum ar fi pronumele personale ("eu", "noi"), adverbele de loc ("aici", "acolo", "încoace") și cele de timp ("astăzi", "mâine"), stabilesc un cadru precis pentru interpretarea informațiilor transmise.

Prezența pronumelor de persoană și a formelor verbale specifice este esențială pentru a clarifica și a stabili rolurile locutorilor și alocutorilor, iar utilizarea numelor proprii și a funcțiilor în corespondență asigură unicitatea și identificarea precisă a participanților la actul de comunicare.

După o prezentare succintă a conceptului de act de vorbire și a teoriei care îl susține, ne propunem să examinăm modelele lingvistice utilizate pentru a descrie aceste acte. În analiza noastră, ne vom concentra pe teoria dezvoltată de J. L. Austin și extinsă de John Searle, care face distincția între actele ilocuționale, perlocuționale și locuționale. De asemenea, vom explora perspectivele pragmatice, care pun accent pe contextul și intențiile vorbitorului. Scopul acestui demers este de a evidenția diversitatea și complexitatea modurilor în care limbajul se manifestă în interacțiunile verbale din cadrul contextului administrativ.

Ceea ce putem concluziona este faptul că, discursul administrativ reprezintă un text în care predomină acte asertive și directive, al cărui scop este convingerea alocutorului de a acționa într-o anumită direcție, ordinele militare și directivele adresate instituțiilor administrative fiind exemple tipice ale acestei componente.

Textele administrative din perioada interbelică, din corpusul nostru, se caracterizează printr-un mesaj mai autoritar, reflectând contextul istoric și politic al vremii. Documentele administrative din corpusul supus analizei noastre includ frecvent referiri la aspecte militare, reflectând contextul politic tensionat și necesitatea de menținere a ordinii și securității, ceea ce se poate observa în structura și tonul comunicărilor.

Capitolul IV este dedicat Exprimării politetii. Modalități lingvistice de realizare a actului adresării în corespondența oficială din perioada interbelică, din perspectivă pragmatică și discursivă. Teoriile lingvistice ale politetii s-au dezvoltat pe baza cercetărilor lui E.Goffman, P.Brown și ale lui S.Levinson, care consideră politețea drept o strategie universală în interacțiunile sociale. De asemenea, menționăm teoria lui G. Leech²⁹ (1983), care identifică șase maxime fundamentale ale principului politetii: maxima tactului, a generozității, a aprobării, a modestiei, a acordului și a simpatiei.

Interacțiunile eficiente și relațiile profesionale în comunicarea administrativă oficială se bazează în mare măsură pe utilizarea pragmatică a politetii. Natura complexă a politetii în limbajul administrativ oficial acoperă elementele lingvistice și nuanțele culturale.

Aducem în atenție conceptul de „politețe pozitivă” considerată cea mai semnificativă inovație a pragmaticii în acest domeniu. Politețea pozitivă facilitează conexiunile sociale, punând accent pe elementele comune ale comunității, pe când politețea negativă se concentrează pe păstrarea și sublinierea distanței între indivizi. Politețea pozitivă se manifestă printr-o atitudine familiară și prietenoasă față de interlocutori, în timp ce politețea negativă se distinge printr-o abordare mai rezervată și distantă. Teoria lui Brown și Levinson³⁰ cu privire la politețe este cadrul cel mai influent cu privire la acest subiect. Pe lângă prezentarea

---

²⁹ Geoffrey Leech, *N. Principles of Pragmatics*. Longman, London and New York, 1983.

³⁰ Penelope Brown, Stephen Levinson, *Politeness. Some Universal in Language Usage*, New York, Cambridge University Press, 1987.

strategiilor de politețe pozitivă și negativă, Brown și Levinson menționează, de asemenea, aspecte particulare sintactice.

Deși politețea este considerată un fenomen social mai degrabă decât unul pragmatic, teoriile legate de politețe sunt un subiect amplu discutat în cadrul pragmaticii lingvistice. Integrarea acestor două dimensiuni (socială și pragmatică) în studiul politeții se justifică prin faptul că strategiile de politețe contribuie la crearea armoniei sociale în interacțiunile verbale, având rolul de a institui, menține sau dezvolta relațiile interpersonale, în opinia Lilianeii Ionescu-Ruxăndoiu.³¹

În continuare, vom explora actul de adresare și metodele lingvistice prin care acesta se manifestă. Ulterior, ne propunem să identificăm, pe baza conceptelor teoretice, diverse forme/formule de adresare din corpusul nostru, pe care le vom analiza atât din punct de vedere structural (tehnic de construcție), cât și funcțional (valori pragmatice contextuale), având în vedere contextul istoric și social al perioadei studiate.

Examinând corespondența oficială dintre Administrația Bucovinei din Cernăuți, prefectii din Bucovina de Sud și alte categorii de funcționari, am putut observa o varietate relativ uniformă a formulărilor de adresare, influențată de relația verticală – axa dominării, sistemul locurilor, ierarhia și statutul. În cazul limbajului juridic-administrativ, formulele de politețe, deși au aspect stereotip, evidențiază un anumit tip de relații între emițător și destinatar.

Corespondența cu caracter oficial (public) își creează identitatea stilistică și lingvistică respectând rigorile comunicării într-un cadru instituțional, iar gradul de convenționalitate al textelor este în mod cert mai ridicat decât în corespondența privată.

Emitenții documentelor cu caracter oficial din perioada interbelică demonstreu cunoașterea și respectarea modelelor epistolare prin folosirea acelor expresii convenționalizate în uz care proiectează în discurs ierarhia și distanța socială.

Folosirea formulelor politicoase era mai degrabă o chestiune de consecvență între comportamentele lingvistice și cele sociale decât una de alegere strategică orientată spre imaginea publică a destinatarului.

Ierarhiile trecutului impuneau reguli de adresare relativ simple, iar actele de comunicare erau, în general, formulate direct, fără a fi anterior introduse de formule de politețe. Termenii de adresare utilizați erau de natură protocolară, exprimând o politețe absolută, fiind determinați atât de statutul social și relațiile de rol dintre interlocutori, cât și de statutul socio-profesional, care impunea utilizarea denumirilor de funcții, ocupații și titluri profesionale.

Realizarea Marii Uniri a creat condițiile pentru verificarea lingvistică în cazul stilului juridic-administrativ, dependent în mare parte de structura și de organizarea statală, precum și de limba oficială folosită în realizarea documentelor și a relațiilor dintre stat și cetățeni. Cercetarea noastră bazată pe o abordare interdisciplinară, a permis realizarea unui tablou cât mai complet al contextului vizat.

Limba documentelor oficiale aflate aflate în fondul Arhivelor Naționale ale României – Serviciul Județean Suceava ne-a oferit o privire de ansamblu asupra realității societății la acea vreme.

Toate elementele evidențiate până acum reconstituie o imagine a caracteristicilor textelor administrative folosite în corespondența oficială în societatea multietnică a Bucovinei din perioada interbelică, așa cum s-a reflectat în paginile documentelor arhivistice. În ansamblu, limbajul folosit în textele analizate este caracterizat printr-o complexitate dată de diversitatea etnică, necesitatea de a comunica eficient în contexte politice tensionate și tendințele de standardizare lingvistică. Aceasta reflecta atât identitatea culturală a regiunii, cât și provocările cu care se confrunta în acea perioadă.

---

³¹ Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, București, Editura ALL EDUCATIONAL, 2003, p.66.

Existența statului român recent întemeiat în 1918 presupunea, printre altele, documentarea legăturii profunde dintre românii separați de granițe și răspândirea ideii de unitate a acestora, motiv pentru care limba română a pătruns tot mai mult în domeniile publice, unde s-a putut dezvolta în continuare.

Discursul administrativ este un act enunțiativ complex, care reunește participanți, un cadru spațio-temporal și acte de limbaj, toate contribuind la eficiența și claritatea comunicării. Înțelegerea acestor aspecte permite nu doar o apreciere mai profundă a textelor administrative, ci și o îmbunătățire a practicilor comunicative în acest domeniu.

Prin deschiderile și rezultatele obținute, teza se adresează, în același timp, studenților și profesorilor, dar și funcționarilor din administrația publică. De asemenea, lucrarea, prin mulțimea și diversitatea exemplificărilor, poate constitui un punct de plecare în elaborarea unor cercetări ulterioare.

Bibliografie selectivă

Arhive

Arhivele Naționale ale României - Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Suceava

Fond *Prefectura Județului Câmpulung, nr.inventar 188, 1918-1940;*

Fond *Prefectura Județului Rădăuți, nr.inventar 231, 1918-1940;*

Fond *Prefectura Județului Suceava, nr.inventar 5-7, 1919-1940.*

Arhivele Naționale ale României - Biroul Județean Ilfov

Fond *Prețura Plășii Storojineț, 1942-1944.*

Volume de autor

Acozmei, Constantin (coord.), 2018, *100 de ani de grafie românească*, Editura Asachiana, Iași.

Adam, Jean-Michel, 2009, *Lingvistica textuală*, Editura Casa Editorială Demiurg, Iași.

Aioane, Mirela, 2003, *Forme alocutive și reverențiale în limbile romanice: pronumele alocutive în limbajul publicitar*, Ed. Universitas XXI, Iași.

Alexa, Doina, 2000, *Ion Nistor – Dimensiunile personalității politice și culturale*, Editura Institutului Bucovina, Rădăuți.

Andriescu, Alexandru, 1977, *Stil și limbaj*, Editura Junimea, Iași.

Andriescu, Al., 1979, *Limba presei românești în secolul al XIX-lea*, Editura Junimea, Iași.

Austin, J. L., 2005, *Cum să faci lucruri cu vorbe*, ediție în limba română de Sorana Corneanu, prefață de Vlad Alexandrescu, Editura Paralela 45, Pitești.

Avram, Mioara, 1997, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București.

Baylon, Christian, Mignot, Xavier, 1995, *Sémantique du langage: initiation*, Nathan, Paris.

Bally, Charles, 1951, *Traité de stylistique française*, Librairie Georg - Klincksieck, Paris.

Bălănescu, Olga, 2000, *Limbaje de specialitate*, București, Editura Universității București.

Benveniste, Émile, 1966, *Problèmes de linguistique générale*, Editura Gallimard, Paris.

Benveniste, Émile, 1974, *Problèmes de linguistique générale*, Gallimard, Paris.

Bidu-Vrânceanu, Angela, 2000, *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București.

- Bidu-Vrănceanu, A., Forăscu N., 2005, *Limba română contemporană. Lexicul*, Humanitas, București.
- Bidu-Vrănceanu, Angela, 2007, *Lexicul specializat în mișcare. De la dicționare la texte*, Editura Universității din București, București.
- Bidu-Vrănceanu, Angela (coord.), 2012, *Terminologie și terminologii*, București, Editura Universității din București.
- Borțun Dumitru, Săvulescu, Silvia, 2005, *Analiza discursului public*, SNSPA, București.
- Bourdieu Pierre, 1982, *Ce que parler veut dire, l'économie des échanges linguistiques*, Fayard, Paris.
- Brown, Penelope și Levinson, Stephen, 1987, *Politeness: Some Universals in Language Usage*, Cambridge University Press.
- Budagov, A., Ruben, 1961, *Introducere în știința limbii*, traducere și note de G. Mihăilă, Editura Științifică, București.
- Bulgăr, Gheorghe, 2002, *Literatura și limbajul*, Editura Vestala, București.
- Cabré, T., Maria, 1998, *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Ed. Armand Colin, Paris.
- Cabré, T., Maria, 1999, *Theories of terminology. Their description, prescription and explanation*, Ed. By Juan C. Sager, Editura John Benjamins Publishing Company, disponibil la adresa https://www.academia.edu/38151335/_M_Teresa_Cabre_Terminology_Theory_Methods.
- Cernea, Emil, Moluț, Emil, 1994, *Istoria statului și dreptului românesc*, Editura Șansa, București.
- Chelaru-Murăruș, Oana, 2007, *Stereotipie și expresivitate: de la limba vorbită la textul practic*, Editura Humanitas, București.
- Chelaru, Gh., I., Popescu, Crizante, 1932, *Noua ortografie a Academiei Române aranjată după categorii gramaticale pentru uzul școalelor primare și secundare și dicționar ortografic*, Ediția I-a, Librăria "Pavel Suru", București.
- Chiș-Toia, Dorina, 2006, *Limba literară în presa din Banat. Contribuții*, Editura Mirton, Timișoara.
- Chivu, Gheorghe, 2000, *Limba română – de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Variantele stilistice*, Editura Univers Enciclopedic, București.
- Chivu, Gheorghe, 2019, *Limbă și cultură. Studii de istorie a limbii române literare*, Editura Academiei Române, București.

Gancz A., Frachon Marie-Claude, Gancz Margareta, 1999, *Ghid român-francez al actelor de vorbire*, Editura Corint, București.

Gheorghe Chivu, 2001, *Avea româna literară veche variante stilistice?*, Conferințele Academiei Române, Editura Academiei Române.

Ciolac, Marina, 1999, *Sociolingvistică românească*, Editura Universității din București.

Constantinescu, Mihaela-Viorica, 2016, *Principatele române între Orient și Occident: dinamica modelelor culturale ale politeții și impoliteții în secolul al XIX-lea*, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, București.

Corbea-Hoișie, Andrei, Gräf, Rudolf, 2023, *Limbă și cultură germană în România (1918-1933)*, Vol. I și Vol. II., Editura Polirom, Iași.

Corniță, Georgeta, 1995, *Manual de Stilistică*, Editura Umbria, Baia Mare.

Cornu, Gérard, 2000, *Vocabulaire juridique*, Colecția Quadrige, Editura Presses Universitaires de France, Paris.

Cornu, Gérard, 2005, *Linguistique juridique*, Montchrestien, Paris.

Cortelazzo, Michelle, 1994, *Le lingue speciali*, Editura Unipress, Padova.

Costăchescu, Adriana, 2019, *Pragmatica lingvistică, Teorii, debateri, exemple*, Editura Institutul European, Iași.

Coșeriu, E., 1997, *Sincronie, diacronie și istorie. Problema schimbării lingvistice*, Versiune în limba română de N. Saramandu, Editura Enciclopedică, București.

Coșeriu, Eugenio, 1999, *Introducere în lingvistică, Ediția a II-a*, trad. Elena Ardeleanu, Eugenia Bojoga, Echinox, Cluj.

Coșeriu, Eugeniu, 2004, *Teoria limbajului și lingvistica generală. Cinci studii*, ediție în limba română de Nicolae Saramandu, Editura Enciclopedică, București.

Coșeriu, Eugeniu, 2009, *Omul și limbajul său: Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvisticii generale*, antologie, argument, note, bibliogr. și ind. de Dorel Fînaru ; traducere Eugenia Bojoga, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași.

Coteanu, Ion, 1961, *Româna literară și problemele ei principale*, Editura Științifică, București.

Coteanu, Ion, 1967, *Elemente de lingvistică structurală*, Editura Științifică, București.

Coteanu, Ion, 1973, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaj*, Editura Academiei, București.

Coteanu, Ion, 1998, *Lingvistică și filologie. Crestomație de lingvistică generală*, Editura Fundației „România de Măine”, București.

de Saussure, Ferdinand, 2003, *Scrieri de lingvistică generală*, traducere de Luminița Botoșineanu Ed. Polirom, Iași.

Diaconescu, Paula, 1974, *Elemente de istorie a limbii române literare moderne. Partea I. Probleme de normare a limbii literare moderne (1830-1880)*, Tipografia Universității București, București.

Dimiu, Radu, 1939, *Stilul judiciar*, Editura "Vremea", București.

Dijk, van, Teun, A., 1977, *Text and Context. Explorations in the Semantics and Pragmatics of Discourse*, Longman Linguistic Library, Harlow, disponibil la adresa:
https://www.academia.edu/22136866/2_Teun_A_van_Dijk_Text_and_Context.

Ducrot, Oswald et Todorov, Ṭvetan, 1972, *Dictionnaire des sciences du langage*, Seuil, Paris.

Ducrot, Oswald, 1984, *Le dire et le dit*, Ed. Minuit, Paris.

Dumistrăcel, Stelian, 2006, *Limbaajul publicistic din perspectiva stilurilor funcționale*, Editura Institutul European, Iași.

Eco, Umberto, 1996, *Limitele interpretării*, Editura Pontica, Constanța.

Enciclopedia limbii române, 2006, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic, București.

Frâncu, Constantin, 1999, *Curenți și tendințe în lingvistica secolului nostru*, Casa Editorială „Demiurg”, Iași.

Frâncu, Constantin, 2009, *Gramatica limbii române vechi (1521 – 1780)*, Casa Editorială Demiurg, Iași.

Frățilă, Vasile, 1987, *Probleme de dialectologie română*, TUT , Timișoara.

Frumușani, Daniela-Rovența, 1995, *Semiotica discursului științific*, Editura Științifică, București.

Frumușani, Daniela-Rovența, 2000, *Argumentarea, modele și strategii*, Editura BIC All, București.

Frumușani, Daniela-Rovența, 2007, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București.

Gheție, Ion, 1978, *Istoria limbii române literare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Gheție, Ion, 1982, *Introducere în studiul limbii române literare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Ghiță, Ramona, 2011, *Deixisul-categorie lingvistică universală. Modalități de exprimare în limbile română, franceză și maghiară*, Editura Universității Transilvania din Brașov, Brașov.

- Gioroceanu, Alina, 2018, *Texte juridice, perspective lingvistice*, Editura AIUS, Craiova.
- Goffman, Erving, 1971, *Relations in Public: Microstudies of the Public Order*, Allen Lane the Penguin Press, London.
- Got, Miorița, 2007, *Stilistica limbii române*, Editura Fundatiei România de Maine, București.
- Gouvard, Jean-Michel, 1998, *La pragmatique, outils pour l'analyse littéraire*, Armand Colin, Paris.
- Gramatica limbii române*, 2008, Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”, Volumul I : Cuvântul, Volumul II: Enunțul, Editura Academiei Române, București.
- Hoarță - Cărăușu, Luminița, 2004, *Pragmalingvistică: concepte și taxinomii*, Editura Cermi, Iași.
- Hoarță-Cărăușu, Luminița, 2007, *Dinamica morfosintaxei și pragmaticii limbii române*, Editura Cermi, Iași.
- Hoarță - Cărăușu, Luminița (coordonator), 2023, *Limba Română vorbită. Corpus și studii lingvistice*, Editura “Universității Alexandru Ioan Cuza”, Iași.
- Hoinărescu, Liliana, 2007, *Aspecte ale politeții pragmatice în româna contemporană vorbită*, Editura Universității din București, București. Disponibil la:
https://www.academia.edu/18078059/Aspecte_ale_polite%C8%9Bii_pragmatice_%C3%AEn_rom%C3%A2na_contemporan%C4%83_vorbit%C4%83.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 1995, *Conversația. Structuri și strategii*. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite, Editura All Educațional, București.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 1999, *Conversația. Structuri și strategii*, Editura All Educațional, București.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 2003, *Limba și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, Editura All, București.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 2020, *De la sociolingvistică la pragmatică și analiza discursului*, Editura Universității, București.
- Iordan, Iorgu, 1954, *Stilistica limbii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Iordan, Iorgu, Guțu Romalo Valeria, Niculescu, Alexandru, 1967, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, Editura Științifică, București.
- Iordan, Iorgu, 1975, *Stilistica limbii române, ed. a II-a*, Editura Științifică, București.
- Iorga, Nicolae, 1930, *Notes de diplomatique roumaine*, în Bulletin de la Section Historique, tom XVII, Academia Română, București.

Irimia, Dumitru, 1986, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Irimia, Dumitru, 1999, *Introducere în stilistică*, Editura Polirom, Iași.

Irinescu, Teodora, 2003, *Lingvistică juridică*, Casa Editorială Demiurg, Iași.

Irinescu, Teodora, 2004, *Normă și abatere de la normă în terminologia penală și civilă românească*, Casa Editorială Demiurg, Iași.

Ivănescu, Gheorghe, 1980, *Istoria limbii române*, Editura Junimea, Iași.

Jakobson, Roman, 1963, *Essais de linguistique générale*, Minuit, Paris.

Jakobson, Roman, 1964, *Lingvistică și poetică. Aprecieri retrospective și considerații de perspectivă*, tradus în românește de M. Nasta și Matei Călinescu în *Probleme de stilistică*, Culegere de articole, Editura Științifică, București.

Jaubert, Anna, 1990, *La lecture pragmatique*, Hachette, Paris.

Kerbrat-Orecchioni, Catherine, 1980, 1997, *L'énonciation de la subjectivité dans le langage*, Armand Colin, Paris.

Kerbrat – Orecchioni, Catherine, 1990/1992/1994, *Les interactions verbales*, T. 1, 2, 3, Armand Colin, Paris.

Kerbrat-Orecchioni, Catherine, 1996, *La conversation*, Armand Colin, Paris.

Kerbrat-Orecchioni, Catherine, 2001, *Les actes du langage dans le discours, théories et fonctionnement*, Nathan, Paris.

Leech, Geoffrey, 1983, *Principles of Pragmatics*, Longman linguistic library, London and New York.

Lerat, Pierre, 1995, *Les langues spécialisées*, Presses Universitaires de France, Paris.

Macrea, Dimitrie, 1978, *Contribuții la istoria lingvisticii și filologiei românești*, Editura Științifică și Didactică, București.

Marga, Andrei, 1992, *Introducere în metodologia și argumentarea filozofică*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.

Milică, Ioan, 2014, *Noțiuni de stilistică*, Editura Vasluiana '98, Iași.

Maingueneau, Dominique, 1976, *Initiation aux méthodes de l'analyse du discours*, Ed. Nathan, Paris.

Maingueneau, Dominique, 1998, *Analyser les textes de communication*, Ed. Dunod, Paris.

- Maingueneau, Dominique, 2010/1999, *L'énonciation en linguistique française*, Hachette, Paris.
- Maingueneau, Dominique, 2007, *Analiza textelor de comunicare*, trad. Mariana Șovea, Editura Institutului European, Iași.
- Maingueneau, Dominique, 2007, *Discursul literar*, trad. Nicoleta Moroșan, Editura Institutul European, Iași.
- Maingueneau, Dominique, 2007, *Pragmatică pentru discursul literar*, trad. Raluca Nicoleta Balațchi, Editura Institutul European, Iași.
- Maingueneau, Dominique, 2009, *Les termes clés de l'analyse de discours*, Ed.Points, Paris.
- Maingueneau, Dominique, 2012, *Les phrases sans texte*, Armand Colin, Paris.
- Moldoveanu, C., Gheorghe, 2002, *Bucovina: onomastică și istorie*, Editura Academiei Române, București.
- Munteanu, Eugen, 2005, *Introducere în lingvistică*, Editura Polirom, Iași.
- Munteanu, Ștefan, 1972, *Stil și expresivitate poetică*, Editura Științifică, București.
- Munteanu, Ștefan, Țăra, Vasile, 1983, *Istoriei limbii române literare. Privire generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Nevalainen, Terttu, Tanskanen, Sanna - Kaisa, 2007, (eds.) *Letter Writing*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam – Philadelphia.
- Nistor, Ion, 1991, *Istoria Bucovinei*, Editura Humanitas, București.
- Oprea, Ioan, Nagy, Rodica, 2002, *Istoria limbii române literare. Epoca Modernă*, Editura Universității Suceava, Suceava.
- Oprea, Ioan, 2007, *Elemente de filozofia limbii*, Institutul European, Iași.
- Păduraru, Carmen, 2009, *Eugen Coșeriu, contribuții la pragmatica lingvistică*, Editura Lumen, Iași.
- Pitar, Mariana, 2013, *Manual de terminologie și terminografie. Ed.a 2-a*, Ed. Mirton, Timișoara.
- Reboul, Anne, Moeschler Jacques, 2010, *Pragmatica discursului*, traducere de Irinel Antoniu, Editura Institutul European, Iași.
- Riegel Martin et al., 1994, *Grammaire méthodique du français (Linguistique nouvelle)*, Presses universitaires de France, Paris.
- Regule ortografice 1904*, 1904, Academia Română, Inst. de arte grafice "Carol Gobl", București.

- Ricoeur, Paul, 1984, *Metafora vie*, traducere Irina Mavrodin, Editura Univers, București.
- Riegel, Martin et all, 1994, *Grammaire méthodique du français*, Presses Universitaires de France (PUF), Paris.
- Sarfati, Georges-Élia, 2005, *Précis de pragmatique*, Armand Colin, Paris.
- Saramandu, Manuela, 2018, *Stilul juridic-administrativ în limba română: (secolele XVII-XIX)*, Editura Etnologică, București.
- Saramandu, Manuela, 1986, *Terminologia juridic-administrativă românească în perioada 1780-1850*, Editura Universității, București.
- Sarčević, S., 1997, *New Approaches to Legal Translation*, Kluwer Law International, Haga.
- Searle, J.R., 1970, *Speech acts. An Essay in a Philosophy of Linguistics*, Cambridge.
- Searle, J. R., 1972, *Les actes de langage*, Ed. Hermann, Paris.
- Searle, J.R., 1982, *Sens et expression: Etudes de théorie des actes de langage*, Minuit, Paris.
- Sebeok, A., Thomas, 2002, *Semnele: O introducere în semiotică*, traducere de Sorin Mărculescu, Editura Humanitas, București.
- Slama-Cazacu, Tatiana, 2000, *Stratageme comunicative și manipularea*, Editura Polirom, Iași.
- Stanciu-Istrate, Maria, 2006, *Calcul lingvistic în limba română*, Editura Academiei Române, București.
- Stoichițoiu-Ichim, Adriana, 2006, *Semiotica discursului juridic*, Editura Universității din București, București.
- Stoichițoiu-Ichim, Adriana, 2001, *Semiotica discursului juridic*, Editura Universității, București.
- Temmerman, Rita, 2000, *Towards New Ways of Terminology Description: The Sociocognitive-approach*, John Benamins Publishing Company, Amsterdam.
- Thom, Françoise, 1993, *Limba de lemn* (traducere de Mona Antohi), Editura Humanitas, București.
- Todoran, Romulus, 1998, *Contribuții la studiul limbii române*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
- Tognini Bonelli, Elena, 2001, *Corpus Linguistics at Work*, John Benamins Publishing Company, Amsterdam.
- Topală, D, 2004, *Sintaxa propozițiilor subordonate din codurile juridice de la 1863-1865*, Editura Universitaria, Craiova.

Țăranu, Ecaterina, 2001. *Limba română în documentele administrative din Transilvania, Banat și Bucovina (1750-1830)*, Editura Junimea, Iași.

Ungureanu, Cornel, 2002, *Mitteleuropa periferiilor*, Editura Polirom, Iași.

Ursu, N.A., 1962, *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Vasiliu, G., 2011, *S. Pușcariu și Dicționarul limbii române*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca.

Vârgolici, Nina, 2009, *Redactare și corespondență*, Editura Universității, București.

Vianu, Tudor, 1968, *Studii de stilistică*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Voina, Dumitru, 1941, *Correspondența comercială română (pentru gimnaziile comerciale, clasele I, II și III)*, Editura Librăriei Remus Cioflec, București.

Watts, R. J., 2003, *Politeness*, Cambridge: Cambridge University Press.

Wodak, Ruth, (et.al.), 2009, *The Discursive Construction of National Identity, Second Edition*, Edinburgh University Press, Edinburgh. Poate fi consultat la adresa:
https://www.academia.edu/1858705/The_discursive_construction_of_national_identity.

Zafiu, Rodica, 2001, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, București.

Zup, Iulia-Elena, 2015, *Traducerile legislației austriece din Bucovina Habsburgică (1775-1918)*, Editura Universității "Al. I.Cuza", Iași.

Teze de doctorat

Cărburean, Ionela-Diana, 2017, *Contribuția lingvisticii diacronice la descrierea terminologiei juridico-administrative de origine (neo)greacă realizată*, Universitatea din București, Facultatea de Litere.

Iancu (Matei), Adela Cornelia, 2018, *Dificultăți de traducere a limbajului juridic-administrativ. Legislația Uniunii Europene*, Universitatea „OVIDIUS”, Școala doctorală de Științe umaniste, Constanța.

Mincu, Eugenia, 2018, *Terminologia medicală în limba română: evoluție și tendințe*. Teză de doctor habilitat în filologie, Institutul de Filologie, Chișinău.

Stolnicu, Andrei-Bogdan, 2022, *Cotidiene bilingve germano-române în Bucovina (1938-1940). Traducere, cenzură și compromis politico-lingvistic*, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Școala doctorală de studii filologice, Iași.

Șuș, Cornelia, 2016, *Tradiție și evoluție în limbajul juridic: o analiză pragmatică a contractului în engleză, franceză și română pe baza unui corpus format din texte comparabile*, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Litere, Cluj Napoca.

Dicționare de specialitate

Dicționarul Limbii Române (DA/DLR), Academia Română (1913-2000), <https://dlr1.solirom.ro/>.

Micul dicționar academic vol. I-II, ediția a II-a, 2010, Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic.

Dicționarul explicativ al limbii române, 2016, ediția a 2-a, Rev., București, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic = DEX2.

Noul dicționar explicativ al limbii române, 2002, București, Editura Litera Internațional = NODEX.

Bidu-Vrânceanu, A., Călărășu, C., Ionescu-Ruxăndoiu, L., Mancaș, M., Pană Dindelegan, C., 2001, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București.

Charaudeau, Patrick, Maingueneau, Dominique, 2002, *Dictionnaire d'analyse du discours*, Éditions du Seuil, Paris.

Costin, M., Mureșan, M., Ursa, V., 1980, *Dicționar de drept civil*, București.

Graur, Alexandru, 2009, *Dicționar al greșelilor de limbă* (Reeditat), Editura Humanitas, București.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (coord), 2023, *Dicționar de pragmatică și de analiză a discursului (DPAD)*, Editura Institutul European, Iași.

Muscalu, Cristina Daniela, Vartic, Emilia, 2008, *Dicționar de termeni juridici*, Editura Universitară, București.

Nagy, Rodica (coord), 2015, *Dicționar de analiză a discursului*, Editura Institutul European, Iași.

Parlagi, Anton, 2011, *Dicționar de Administrație Publică*, Editura C.H. Beck, București.

Scriban, Augustin, 1939, *Dicționarul Limbii Românești*, Edițiunea întâia, Institutul de Arte Grafice Presa Bună, Iași.

Șotropa, Calistrat, 1921, *Dicționar român-german și german român al limbii române oficiale: pentru juriști și funcționari de bancă, căi ferate, poștă și silvicultură*, Editura Stabilimentul bucovinean de arte grafice și tipografice, Cernăuți.

Ursu, Gavril, 1935, *Dicționarul Enciclopedic Administrativ, Edițiunea I-a*, Tipografia „Cartea Românească”, Cluj-Napoca.

Vanderveken, Daniel, 1988, *Les Actes de discours. Essai de philosophie du langage et de l'esprit sur la signification des énonciations*, Mardaga, Bruxelles,.

Studii și articole

Anscombe, J.-C. și Ducrot, O., 1976, *L'argumentation dans la langue*, in *Langages*, vol.10, nr. 42, Didier – Larousse, pp.5-27.

Athu, Cristina, 2010, *Delimitarea terminologiilor de specialitate*, în EUROMENTOR, București, Vol. I. nr. 2/iunie, disponibil la adresa: http://euromentor.ucdc.ro/NR1_v2/DELIMITAREA%20TERMINOLOGIIOR%20DE%20PECIALITATE.pdf.

Avram, Mioara, 1998, *Unificarea limbii noastre literare și cultivarea limbii în România interbelică*, LR, XLVII, nr. 5-6, București, p. 293-303.

Avram, Mioara, 2003, *Considerații asupra dinamicii limbii și asupra studierii ei în româna actuală*. În: *Aspecte ale dinamicii limbii române*, vol.II, Editura Universității, București, p.4-10; <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dindelegan/1.pdf>.

Badea, Simina, 2017, *Polisemia termenilor juridici în dinamica raportului dintre vocabularul juridic și vocabularul general*, în *Cercetări lingvistice. Omagiu doamnei profesoare Adriana Stoichițoiu Ichim*, Editura Sitech, Craiova, p. 13-20.

Bălănescu, Olga, 2003, *Limbaje de specialitate*, ebook disponibil la adresa: <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/olga/cuprins.htm>.

Berceanu, Barbu, 1981, *Dreptul și Limba. Știința dreptului și lingvistica. Succinte considerații teoretice și aplicative*, în *Studii și cercetări juridice*, XXVI, vol. 3, București, p.247-266.

Bidu-Vrânceanu, Angela, 1990, *Relațiile dintre limbajele tehnico-științifice și limbajul literar standard*, în *Limbă și literatură*, vol. 3-4, București, p. 277-284.

Bidu-Vrânceanu, Angela, 2015, în *Variația lingvistică: probleme actuale. Actele celui de-al 14-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică*, Editura Universității, București, disponibil la adresa <https://www.diacronia.ro/en/indexing/details/V1694/pdf>.

Bidu-Vrânceanu, 2012, *Orientări în terminologia descriptiv-lingvistică*, în Zafiu, Ștefănescu (ed), p. 25-30.

Bolocan, Gheorghe, 1961, *Unele caracteristici ale stilului publicistic al limbii române literare*, în *Studii și cercetări lingvistice*, XII, nr. 1, p.35-71, Editura Academiei, București.

Bonta Elena, 2006, *Mărci ilocuționare în conversația de zi cu zi*, În: ROSLIR, nr. 2, 2006, p. 43-66.

Borchin, Mirela, 1995, *Particularități morfosintactice ale semiauxiliarelor de modalitate*, Analele Universității din Timișoara, Seria Științe filologice, Timișoara, p. 53-59.

Borchin, M. și Borchin, O., 2011, *Raportul cauzal dintre limbajul comun și limbajul de specialitate*, în *Cultură și comunicare*, <http://culturasicomunicare.com/pdf/2011/Borchin%20Mirela.pdf>.

Bulgăr, Gheorghe, 1962, *Despre limba documentelor administrative la începutul secolului trecut (1800 – 1820)*, în *Contribuții la istoria limbii române literare în secolul al XIX -lea*, vol. III, Editura Academiei, București, p. 75-102.

Bulgăr, Gheorghe, 1969, *Evoluția stilului administrativ în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, *Studii de istoria limbii române literare: secolul al XIX-lea, primul volum*, București, Editura pentru Literatură, București, p. 167-199.

Bușmachi, Viorica, 2012, *Stilurile funcționale ale limbii române*, în *Philologia*, LIV, nr.5-6, Editura Academia de Științe a Moldovei, Chișinău pp.127-134, disponibil la adresa <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A6851/pdf>.

Bruja, Radu, Florian, 2012, "Arhive românești în Ucraina: Fondul Prefectura județului Cernăuți", în *Revista Arhivelor* Nr. 1, Arhivele Naționale ale României, p. 41-50, poate fi accesat la adresa <https://www.cceol.com/search/viewpdf?id=290310>.

Cazan, Olga, 2009, *Evoluția stilului juridico-administrativ în limba română (perioada 1780-1860)*, în *Uniterm - Revistă electronică de terminologie* nr.7/2009, Universitatea de Vest, Timișoara, disponibil la adresa: https://litere.uvt.ro/litere_old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm7_2009/Art_Cazan_U2009.pdf, accesat la 21 august 2019.

Cazan, Olga, 2009, *Procedeele de formare a terminologiei juridice românești*, *Revista Philologica Romanica* nr.9, Editura România Minor, Girona, p.213-227.

Charaudeau, Patrick, 2002, *A communicative conception of discourse* în *Discourse studies*, vol. IV., nr. 3, SAGE Publications, Londra, p.301-318.

Charaudeau, Patrick, 2004, *Comment le langage se noue a l'action dans un modele socio-communicationnel du discours: De l'action au pouvoir*. *Cahiers de Linguistique Francaise*, 26, 151–175.

Charaudeau, Patrick, 2006, *Identité sociale et identité discursive, le fondement de la compétence communicationnelle*, *Niteroi* no.21, p 339-354.

Charaudeau, Patrick, 2009, *Identité linguistique, identité culturelle: une relation paradoxale*, în *Le discours sur les langues d'Espagne*, Lagarde Christian (ed.), Perpignan, Presses universitaires de Perpignan, pp. 21-38, site-ul Patrick Charaudeau - Livres, articles, publications, disponibil la adresa: URL:<http://www.patrick-charaudeau.com/Identite-linguistique-identite.html>

Chatillon, Stéphane, 2002, *Droit et langues*, in « *Revue internationale de droit comparé* », no 3, disponibil online : https://www.persee.fr/doc/ridc_0035-3337_2002_num_54_3_17804.

Chovanec, Jan, 2014, *Chapters from the History of Czech Functional Linguistics*, Masarykova univerzita, Brno, 127, disponibil la <https://digilib.phil.muni.cz/sites/default/files/pdf/131558-monography.pdf>.

Chiș-Toia, Dorina, 2012, *Aspecte ale stilului juridico-administrativ în Banat (1886-1918)*, Philologica Banatica VI (1), 2012, Editura Mirton, Timișoara, p.50-63, disponibil la <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A12996/pdf>, accesat la 20 august 2019.

Chivu Gheorghe, 1994, *Influența italiană asupra limbii române vechi*, în Studii și cercetări literare XLV/1-2, București, p.19-29.

Coancă, Maria, 2011, *Common Language versus Specialized Language. Journal of Information Systems and operations management*. Vol 5, nr.2, Editura Universitară, București. Este disponibil la : http://jisom.rau.ro/ISOM_Nr9.html.

Costin, Alexandra Florența, 2012, *Aspecte ale însușirii limbajului juridic prin tehnica traducerii* în „Fiat Iustitia” nr. 2/2012, pp. 11-21, poate fi accesat la adresa: <http://fiatiustitia.ro/wp-content/uploads/2021/03/90-Article-Text-163-1-10-20121219.pdf>.

Coșeriu, Eugen, 1992-1993, *Limbajul poetic*, în Prelegeri și conferințe, supliment – Anuar de lingvistică și istorie literară, XXXII, Seria A, Lingvistică, Iași, p.145-162.

Coșeriu, Eugen, 1996, *Limbaj și politică*, în „Revista de lingvistică și știință literară”, nr.5, pp.18-20, Institutul de Lingvistică și Institutul de Istorie și Teorie Literară ale Academiei de Științe a Moldovei, p.10-28.

Coteanu, Ion, 1960, *Stilurile moderne ale limbii române literare*, Limba Română, IX, nr. 2, Editura Academiei, București, p. 58-70.

Diaconescu, Paula, 1974, *Structura stilistică a limbii. Stilurile funcționale ale limbii române literare moderne*, în Studii și cercetări lingvistice, nr.3, anul XXV, Editura Academiei, București, p.229-242.

Dijk, van, Teun A., 1980a, *Story comprehension: An introduction* în Poetics, 9(1-3), North Holland Publishing Company, p.1-21.

Dijk, van, Teun A., 2015, *El discurso y el racismo*, in T. A. van Dijk (ed.), *El discurso como interacción social. Estudios sobre el discurso*, Gedisa, Barcelona, p.19-66.

Valerica Draica, 2016, *Despre scrierea limbii române – Reformele ortografice din secolul al XX-lea*, Revista de lingvistică și cultură românească 2014-2024, Nr.7, poate fi accesat la adresa: <https://limbaromana.org/revista/despre-scrierea-limbii-romane-reformele-ortografice-din-secolul-al-xx-lea/#>.

Fiodorov, Viorica, 2018, *Statutul și tipologia limbajului juridic*, în *Philologia*, LX (5-6), Secțiunea *Terminologie și limbaje*, Ed. Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, p.97-103.

Gafton, Alexandru, Chirilă, Adina, 2016, *Principiul diacronic în edificarea normei literare*, Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Secțiunea III e. Lingvistică, LXI, Iași, p.81-104.

Galinski, Christian & Goebel, Jürgen W., 1996, *Guide to Terminology Agreements*. Paris, Vienna: ELRA, TermNet. Available online at http://www.termnet.info/downloads/english/projects/IFAP/17_termtrain2005_sauberer_guide_term_agr.pdf

Grize, Jean-Blaise, 1981, *Pour aborder l'étude des structures du discours quotidien*. La Langue Française 50 : 7–19, Larouse, disponibil la : https://www.persee.fr/doc/lfr_0023-8368_1981_num_50_1_5088.

Harris, Sandra, 2003, *Politeness and power : Making and responding to 'requests' in institutional settings* – Journal of Pragmatics (23) 1, p. 27-52, disponibil la adresa: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/text.2003.003/html>.

Hoară Cărașu, Luminița, 2006, *Aspecte pragmatice ale politeții în Momentele și schițele lui I. L. Caragiale*. În: Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. (serie nouă) Literatură, tomurile LII-LIII, Editura Universității Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, p. 15-28.

Hoară-Cărașu, Luminița, 2007, *Teorii pragmatice ale politeții în Philologos*, II (5-6), Editura Sedcomlibris, Iași, p. 153-163.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 1981, *Sociolingvistică și semantică (Termeni de adresare în schițele lui I.L. Caragiale)*, în Coteanu, I., Wald, Lucia (eds.), *Semantică și semiotică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, p. 240–257.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 1993, *Sugestii pentru interpretarea pragmatică a unor deictice în dacoromâna vorbită (II)*. În: Studii și cercetări lingvistice, XLIV (1). București, Editura Academiei, p. 15-16.

Iorgu Iordan, 1964, *Locul limbii române în cadrul României*, Studii și Cercetări Lingvistice, An XV, Nr.6., p.687-702.

Ivănescu, Gheorghe, 1972, *Storia delle parlate popolari e storia delle lingue letterarie*, în „Philologica”, II, Editura Academiei, disponibil la adresa de web: <https://www.diacronia.ro/en/indexing/details/A30810/pdf>.

Kleiber, Georges, 1986, *Déictiques, embrayeurs, „token-réflexives”, symboles indexicaux etc.: comment les définir?*, in L'Information Grammaticale, N. 30, 1986. p. 3-22. Disponibil la: https://www.persee.fr/doc/igram_0222-9838_1986_num_30_1_2122.

Lerat Pierre, 1997, *Approches linguistiques des langues spécialisées in Anglais et français de spécialité*, nr.15-18, p.1-10. Disponibil la : <https://journals.openedition.org/asp/2926#citedby>.

Maciu, Diana, 2003, *Aspecte actuale ale discursului juridic*, Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Științe Filologice, XLI, p. 113-128, Editura Universității de Vest, Timișoara. Disponibil la adresa: <https://www.diacronia.ro/en/indexing/details/A6337/pdf>.

Mayaffre, Damon, 2005, *Rôle et place du corpus en linguistique. Réflexions introductives* in Pascale Vergely, Actes du colloque JETOU'2005, Université de Toulouse-Le Mirail, disponibil la adresa : <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00553742/document>, pp.5-17.

Mihai, Mihaela, 2019, *Abordare preliminară a elementelor stilului juridico-administrativ din corespondența oficială în Bucovina istorică*, Mihaela Mihai, Journal of Romanian Literary Studies nr.19/2019 - ERIH-PLUS, disponibil la adresa: <http://old.upm.ro/jrls/JRLS-19/Volume-19.pdf>

Mihai, Mihaela, 2020, *Rolul familiei Hurmuzachi în transpunerea legislației austriece din spațiul bucovinean, în viziunea Iuliei-Elena Zup*, publicat în CODFREURCOR (Studii interdisciplinare în științele umaniste) Tbilisi, Georgia, Études interdisciplinaires en Sciences humaines, no.7, poate fi accesat la adresa de web: <https://ojs.iliauni.edu.ge/index.php/eish/article/view/473>

Mihai, Mihaela, 2021, *Particularities of the romanian language in the administrative correspondence of the interwar Bucovina*, în Journal of Romanian Literary Studies nr.25/2021, disponibil la adresa: <http://asociatia-alpha.ro/jrls/25-2021-Jrls-b.pdf>.

Mihai, Mihaela, 2022, *Modalități lingvistice de realizare a actului adresării în corespondența oficială administrativă din Bucovina istorică*, apărut în Meridian Critic, (Tomul XXXVIII, Special ISSUE, 2022), pag.339.

Mincu, Eugenia, 2013, *Limbă, limbaj specializat – aspecte de neologizare*. În: Colocviul internațional de științe ale limbajului „Eugeniu Coșeriu”. Lingvistică integrală – multilingvism – discurs literar, ediția a XII-a, 19-21 septembrie 2013. Cernăuți. Editori de volum: Sanda-Maria Ardeleanu, Felicia Vrânceanu, Ioana-Crina Coroi, 2014, p. 526-535.

Milică, I., Morcov, I., 2016, *Scrisul epistolar românesc: o perspectivă cultural – retorică (I)*, în „Diacronia”, nr. 3, 12 feb., art. A 39.

Morcov, I., Milică, I., 2016, *Scrisul epistolar românesc: o perspectivă cultural – retorică (II)*, în „Diacronia”, nr. 4, 1 aug., art. A 51.

Nagy, Rodica, 2016, *Preliminarii teoretice la o analiză a clișeului/stereotipului din discursul artistic*, Meridian Critic Nr.1 (Volume 26), Editura Universității Suceava, Suceava, p.71-77. Disponibil: http://www.meridiancritic.usv.ro/uploads/docs/mc_1_2016/I.%20DOSAR%20CRITIC/07.%20Rodica%20Nagy.pdf.

Nedioglu, Gh., 1956, *Predicatul verbal*, Limba Română, An V, nr. 3, p. 34-45..

Niculescu, Al., 1974, *Les emprunts du type „-(t)ie” / „-(t)iune” : un aspect socio-culturel de l'occidentalisation romane du roumain*, în RRL, XIX, nr.6, p.519-52.

Petuhov, Nicoleta, 2003, *Câteva observații pe marginea structurilor frazeologice în terminologia românească a aquis-lui comunitar*, în „Limba română”, LII, 5-6, Editura Academiei, București, p. 539-546.

Petuhov, Nicoleta, 2005, *Structures néologiques dans la terminologie roumaine de l'acquis*

communautaire în „Studii și cercetări lingvistice”, LVI, 1-2, Editura Academiei, București, p. 207-214.

Pitiriciu¹, S., 2008, *Elements of Eurojargon in Contemporary Romanian*, în „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie (SCOL), I, 1-2, pp. 217-231.

Pitiriciu², S., 2008, *Compuse cu euro- in limba română actuală*, în „Analele Universității din Craiova”, Seria Științe Filologice. Lingvistică, XXX, 1-2, pp.96-102.

Pleşca, Galina, 2017, *Limbaajul de specialitate, particularități și caracteristici*, în Conferința Norma limbii literare între tradiție și inovație, Chișinău, disponibil la: https://www.researchgate.net/publication/331994072_Limbaajul_de_specialitate_particularitati_si_caracteristici.

Popescu, C., Crețu, E., 2004, *Observații privind împrumutul lexical latin neadaptat (contextualizare în limbaajul poetic bacovian)*, Anuar de Lingvistică și Istorie Literară, XLIV-XLVI, Editura Academiei, Iași, p.165–170, disponibil la adresa: <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A1287/pdf>

Purici, Ștefan, 2022, *Bucovina-Metamorfozele unei provincii*, Analele Bucovinei XXIX, 2 (59), p. 343–355, disponibil la: https://analelebucovinei.ro/02_2022/1_editorial.pdf.

Sasu-Bolba, Ioana, 2011, *Limbaaje specializate: limbaajul juridic – sensul cuvintelor* în Revista Fiat Justitia, nr.1, Facultatea de Drept Cluj-Napoca, p.81-86. Poate fi consultat la adresa: <https://www.cceol.com/search/viewpdf?id=483847>. Consultat la data de 9 septembrie 2019.
Schipor, Vasile, 2009, *Destinul Bucovinei Istorice*, Analele Bucovinei, XVI, 1 (32), București, poate fi accesat la adresab <https://analelebucovinei.ro/pdf2/16-1-Analele-Bucovinei-XVI-1-2009.pdf>.

Searle, J. R., 1976, *A Classification of Illocutionary Acts*, în *Language in Society*, vol. 5, nr.1, publicat de Cambridge University Press, p. 1–23.

Sferle, Adriana, 2005, *Limbaajul juridic și limba comună*, Universitatea Tibiscus din Timișoara și Universite Paris III Sorbonne Nouvelle, disponibil la adresa: https://litere.uvt.ro/litereold/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm3_2005/asferle.pdf.

Sferle, Adriana, 2006, *Studiul limbaajului juridic: considerații metodologice și teoretice*, Universitatea Tibiscus din Timișoara și Universite Paris III Sorbonne Nouvelle, disponibil la adresa: https://litere.uvt.ro/litereold/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm4_2006/adriana_sferle.pdf.

Sfîrlea, Lidia, 1972, *Delimitarea stilurilor literare românești*, în *Studii de limbă literară și filologie*, vol II, Editura Academiei, București, p.145-206.

Slama - Cazacu, Tatiana, 1983, *Formule de politețe în limba română: structură și funcții* în *Studii și cercetări lingvistice*, XXXIV, Nr.3, Editura Academiei, București, p. 237-263.

Slușanschi, Dan, 1971, *Studiul vocabularelor speciale. Probleme de metodă*, *Studii și Cercetări Lingvistice*, XXII, nr.6, Editura Academiei Române, București, p. 587–593.

Stoichîțoiu-Ichim, Adriana, 2009, *Spectacolul politic_un clișeu al noii limbi de lemn?* în Ilie Rad (coord.), „Limba de lemn în presă”, Editura Tritonic, București, p.306-327.

Stoichîțoiu-Ichim, Adriana, 2014, Observații privind semantica termenilor juridici, Ion Coteanu - in memoriam, Editura Universității București, București, p. 197-213.

Topa-Bryniarska, Dominika, 2015, *Stratégies discursives et communicationnelles de persuasion dans les genres journalistiques d'opinion: le cas des critiques de cinéma*, Cognitive Studies| Études cognitives, p.413-426. Disponibil la adresa : https://www.academia.edu/21050694/Strat%C3%A9gies_discursives_et_communicationnelles_de_persuasion_dans_les_genres_journalistiques_dopinion_le_cas_des_critiques_de_cin%C3%A9ma.

Ungureanu, Elena, 2010, *Limba noastră cea on-line de toate zilele*, Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”, nr. 1(16), disponibil la : www.akademos.asm.md/files/Limba%20noastra%20cea%20online%20de%20toate%20zilele.pdf.

Vasilescu, Andra, 2016, *De la politețea epistolară la politețea conversațională în româna veche*, Studii și Cercetări Lingvistice, An LXVIII, Nr. 2, p. 151-167.

Winkler, Markus, 2011, *Presselandschaft in der Bukowina und den Nachbarregionen. Akteure – Inhalte – Ereignisse (1900-1945)*, München , IKGS Verlag, 2011 disponibil la: https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1387984/1/Slovo_25_1_pp_86-87_Fisher.pdf.

Wroblewski, Jerzy, 1985, *Legal Language and Legal Interpretation*, în „Law and Philosophy”, IV, 2, Legal Reasoning & Legal Interpretation, pp. 239-255.

Wroblewski, Jerzy, 1988, *Les langues juridiques: une typologie*. In: Droit et société, n°8, p.13-27. Disponibil la : www.persee.fr/doc/dreso_0769-3362_1988_num_8198.

Zafiu, Rodica, 2004, *Păcatele Limbii: Dragii moșului...în România literară*, nr. 25// www.romlit.ro.

Zingan, Olga, 2017, *Limbajul specializat: trăsături definitorii în Limbaje Specializate*, Anuar Științific, Chișinău, Editura Tehnică-UTM, nr.10, p.16-21, disponibil la adresa: <http://repository.utm.md/handle/5014/5595>.

Resurse web

<https://dlr1.solirom.ro/>

http://www.languefrancaise.cfwb.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&file=fileadmin/sites/sgll/upload/lf_super_editor/publicat/francais-et-societe/La_lisibilite_des_textes_administratifsOCR.pdf&hash=56c4c3ad404b60e1b3ed58595548850db2b593e2, accesat 20.09.2018

http://www.ih2ef.education.fr/fileadmin/user_upload/Modules/Ressources/Outils/communication_inspecteur/vallee_c_correspondance_admin.pdf, accesat 30.08.2019

<https://www.droitsfrancais.com/2018/11/le-lexique-des-termes-administratifs-pdf.html>,
accesat 30.08.2019

<http://www.usv.ro/index.php/ro/1/Bucovina/122/2>.